

Asia: VN/13605/2023 ja VN/13604/2023

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja hyvinvointialueiden rahoituksesta annettujen asetusten muuttaminen (siirtolaskelmien tarkistaminen)

Kysymykset

1. Yleistä ehdotuksesta ja sen tavoitteista.

Oikeudenmukaisuuden ja kuntien tasapuolisen kohtelun lisääminen on hyvä tavoite. Keskeistä on miten ”merkittävästi vääristävä vaikutus” määritellään. Jos tarkistus koskee vain osaa kuntia tai vain osaa euromääräisistä vaikutuksista (esim. jos 30 €/as täyttyy), on iso riski, että tasapuolisuus kuntien välillä ei lisääny vaan päinvastoin epäoikeudenmukaisuus kasvaa. Kuntien yhdenvertainen kohtelu varmistuu vain, jos kaikki vääristävät erät otetaan huomioon.

2. Huomioon otettavat erät.

Ovatko kunnan peruspalvelujen valtionosuusasetuksen luonnoksessa mainitut oikaistavat erät (2 momentin kohdat 1-6) perusteltuja ja niiden huomioon ottamisen tapa mielestänne tasapuolinen kuntien välillä?

- 1. takautuvat pelastustoimen varallaolokorvaukset**
- 2. sote- ja pela- kuntayhtymien takautuvat alijäämät ja ylijäämät**
- 3. kunnan kirjaamatta jättämä osuus sote-kuntayhtymän alijäämästä**
- 4. sote- ja pela-kuntayhtymien ylijäämän palautus ja alijäämän kattaminen**
- 5. muiden sote-yhteistoimintaorganisaatioiden ja pelastuslaitosten 2-4 kohdissa tarkoitettu ylijäämän palautus tai alijäämän kattaminen**
- 6. palveluluokille kirjatut sote- ja pela -toimitilojen ja kiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sekä osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot ja -tappiot**

Kaikki mainitut erät on perusteltua huomioida ja oikaista niin, että vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätösluvut kuvaavat mahdollisimman tarkasti kyseisille vuosille kohdistuvia sote- ja pela-kustannuksia.

3. Onko mahdollisesti jokin muu merkittävästi laskelmia vääristävä erä?

Kuntien tilinpäätöksiin voi sisältyä myös muita kertaluonteisia ja poikkeuksellisia eriä, jotka vaikuttavat yksittäisten vuosien kustannuksiin. Kunnilla tulisi olla mahdollisuus esittää perustellusti myös muita kertaluonteisia eriä oikaistavaksi, jos tällaisia vuosien 2021 – 2022 tilinpäätöksiin sisältyy.

4. Vaikutuksen merkittävyyden arviointi.

Kuntakohtainen tieto oikaistaisiin ainoastaan silloin, jos kyseinen tieto vääristää merkittävästi yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen rahoitusta. Merkittävänä pidettäisiin vaikutusta, joka olisi vähintään noin 30 euroa asukasta kohden laskettuna. Onko oikaisun kynnyks mielestänne oikea?

Tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi kynnyksarvoa ei tulisi olla. Mikäli kynnyksarvo asetetaan, tulisi vaikutus poistaa vain kynnyksarvon ylittävältä osin, ei kokonaan. Tällöin vaikutus olisi oikeudenmukaisempi suhteessa niihin kuntiin, joilla kynnyksarvo ei ylity ja erät jäävät siten rasittamaan kunnan kustannuksia.

5. Menettely. Näkemyksenne ehdotetun oikaisumenettelyn toimivuudesta (kysely kunnille ja kuntayhtymille=hyvinvointialueille, muut saatavissa olevat selvitykset ja tiedot, siirtolaskelmaluonnos ja sen kommentointimahdollisuus)?

Menettelyssä tulee varmistaa, että kohtelu on kunnille tasapuolista. Tämä edellyttää, että valtiovarainministeriö varmentaa annetut tiedot omalla kustannuksellaan.

6. Muita huomioita.

Muutoksella on merkittävä vaikutus kuntien rahoitukseen ja sote-erät jäävät vaikuttamaan kuntien rahoitukseen kunnes valtionosuusjärjestelmää uudistetaan kokonaisuudessaan vastaamaan kunnille jääviä tehtäviä. Koska kaikkia eriä, jotka mahdollisesti vääristävät laskelmia eri kuntien välillä, on mahdotonta 100 %:sesti oikaista, tulisi järjestelmää uudistaa kokonaisuutena mahdollisimman pikaisesti.

Linden Anni
Virtain kaupunki - Kaupunginhallitus